

Hirdetmények.

előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.Bérmentetle levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben hához hordva, vagy vidékre
postán küldve:Egész évre - - - - - 10 ft - kr.
Félévre - - - - - 5 ft - kr.
Negyedévre - - - - - 2 ft 50 kr.
Egy hóra - - - - - 1 ft - kr.

Hirdetési ár:

Ottasábas petitsor egyzeri beiktatásért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyittdír 4 hasábas petitsorért 20 kr.Hirdetést vagy reclamat magában foglaló
újdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Hétfő Julius 13.

134. szám.

Az általános vita végén.

Budapest, júli. 12.

(F.) A közigazgatási javaslat általános vitája harmincz teljes ülés után végre véget ért. Hosszu idő volt ez, mely alatt a különböző pártárvaiatok szónokai tömördek anyagot összehordtak, amit a javaslat mélyreható jelentősége mellett természetesen kell találni, mert ilyen országos reform kétségkívül terjedelmes és alapos megvitatást igényel.

A döntő szempont, mely az összes beszédeken vörös fonalként végig húzódott az volt, hogy közigazgatásunknak mai általános állapotával a t. házban nincs magelégedve senki, mert ez a kor s a jogállam követelményeinek meg nem felel, nem jó, nem szabatos, nem egyöntetű, nem egységes. Aminek szükségszerű logikai következménye, hogy közigazgatásunk jelen állapotával szemben törvényhozási intézkedésekre van szükség, hogy az korszerűt, egyöntetűt tétessék.

Persze, hogy erre nézve a különböző pártok különböző módját keresik a feladat megoldásának. Még pedig a szabadelvű párt egyhangu solidaritásba áll helyet a kormány javaslata mellett, melyet a mérsékelt ellenzék is kevés kivétellel támogat, csak épen a háznak függetlenségi fractiójában nincsen meg egyezés, mert ezek, miként Perczel Dezső előadó találon fölémlítette, 11 különböző határozati javaslatot terjesztettek be. S milyen fejetlenség mellett akar e töredék a törvényhozás többségével a nemzet közvéleményével szembe szállni s e czélből minden lehetséges eszközt és módot felhasználni a czéltől, hogy a javaslatot törvény erejére ne emelkedjék. A kisebbség rá akarja tukmálni nézetét a többségre, amihéz joga nincs, csak módja van; s ez veszedelmes játék, mely az egész parlamentáristmust válságukba sodorhatja, mert ellenkezik a józan fel-fogással és az alkotmányossággal egy-

aránt, hogy a kisebbség csal vagy terrorizmus eszközével a többség szerepét játssza.

Pedig nem sikerült a függetlenségi pártnak álláspontja helyességéről a többséget meggyőzni, s azt hisszük ezt belátva le is kell tennie — ha ugyan komoly szándékában van — az obstructióról.

Két fő elve a javaslatnak volt a legnagyobb megtámadatásoknak kitéve. Az egyik, mely a tisztviselők alkalmazására nézve az eddigi választási rendszer helyett a kinevezési rendszert akarja behozni, a másik, mely megyék részére megállapítandó önkormányzati hatáskör-ről szól.

A választási elv fenntartásának túlhaladott voltát már csakugyan nem is kell bizonyítani. A tisztviselőt, ki a közigazgatás fontos teendőit van havatva ellátni, nem lehet, nem szabad kitenni a választás folyton megújuló esélyeinek, melyek még a legbuzgóbb és legügyesebb hivatalnok állását is veszélyeztetik a befolyásosabb, jobban korteskedő, de esetleg sokkal kevésbé kiváló jelölttel szemben. S nem lehet fenntartani azon állapotot, hogy a közigazgatási tisztviselő előmenetele egy megye szűk határaihoz legyen kötve oly annyira, miként ma látjuk, hogy a másik megyebelit mindenütt idegennek nézik s az, ha még oly kiváló erő is, megyéje határain kívül nem boldogulhat. Nem lehet ezt az állapotot sem a tisztviselők egyéni érdekei, sem pedig azon szempontból fenntartani, hogy jó közigazgatás csak jó tisztviselő kar, s ez viszont csak állásainak s pályájának biztosítása mellett, s általában jó közigazgatás csak a tisztviselő karnak országosítása, tehát kinevezés mellett lehetséges, midőn az egyes megyék között, abszurdunként fennálló válszfalak megszűnnek, s Magyarország egy egészről, s nem 63 különvált részből áll.

Az önkormányzat kérdésének megvitatása két körülménynek tisztába hozatalát eredményezte. Az egyik az volt,

hogy a vármegyei törvényhatóságoknak mai rendszere és szervezete nem vezetett de nem is vezethetett a társadalmi öntevékenység kívánatos fejlesztésére; a másik pedig az, hogy az a hatáskör, melyet a vármegyék számára a most tanácskozás alatt álló törvényjavaslat feuntartani vagyis jobban mondva megteremteti kíván, mindenesetre van olyan nagy, mint a milyennel a külföld bármely más államában az önkormányzati testületek bírnak, és másrészt olyan nagy is, amely-nél nagyobbat nálunk ez idő szerint általában a társadalom sem volna betölteni képes. És ha idővel ezen autonomia társadalmunk képességéhez mérten csekélynek mutatkoznék, azon mindig lehet szélesíteni. De a mai viszonyoknak teljesen megfelel.

Azt senki sem állítja, hogy a javaslat mintegy varázsszóra ideális közigazgatási állapotot s egészséges önkormányzati tevékenységet fog teremteni. Hisz életünk állanak a külföldi példák és látjuk, hogy az angolok közigazgatási rendszere, ép úgy mint a francziáké, poroszoké vagy másoké mennyi változáson, mennyi újításon ment keresztül, amíg odáig eljutott, ahol most van. Így lesz ez nálunk is s a jelen javaslatot erre nézve kezdeményező lépésnek kell tekinteni, melynek életbeléptetésére elérkezett legfőbb ideje, ha csak azt nem ambiciónáljuk, hogy a huszadik század hajnalá Magyarországot a modern jogállami fejlődés útján megsz-e elmaradva találja.

A széles baliak ilyen dicsőségre vágyanak, midőn a javaslatnak törvény erejére emelkedését minden áron megakarják akadályozni. Hát ha ezt az obstructiót a most következő végletes vitánál csakugyan megakarják valóítani, magukkal vessenek számot, mert pártdölyfűk, melyet a népakaratával ellentétbe helyeznek, legnagyobb kárt ő bennük magukban fog tenni.

És azért a javaslatból mégis törvény lesz.

Az egységes jogi államvizsgálat és a tudori fokozat elnyerése Az egységes jogi államvizsgálatok s a jogtudori fokozat tudományos jellegének visszaállítására vonatkozó előmonkái okát már befejezték. Az új jogi államvizsgálatnak tervezetét Csaky Albin gróf közoktatásiügyi miniszter közölte a belügyi miniszterekkel, kiket fölkhért, hogy e reformterv megvitatása czéljából tartandó értekezleten magukat képviseltesék, illetőleg jelöljenek ki a bírói-és ügyvédi kar jelesei közül néhány szakfőnököt, akiknek meghívását kívánatosnak tartják. Együttal közölte a nevezett miniszterekkel azokat a kérdő pontokat is, melyek az értekezleten megvitatandók lesznek. A kért válaszok már beérkeztek. A közoktatásiügyi miniszter azon kívül a jogi szakoktatás és elméleti jogi minősítés terén működő szakfőnökök közül az egyetemek és jogakadémiák több tanárát is megfogja hívni az értekezletre. Mivel azonban most a nyári szünet alatt az értekezletnek összehívása alig volna lehetséges, annak megtartását öszre halasztották.

Országgyűlés

júli. 11.

Ma valabára véget ért a közigazgatás általános vitája s a szavazás hét óra d. e. 10 órakor lesz. Ma még Kemény Pál, Horváth Ádám, Gyúry Ábrahám, gróf és Eötvös Károly tartották meg zárbeszédeiket s még egyszer felszólt Szapáry Gyula gróf miniszterelnök is hogy a legutóbbi napokban elmondott ellenzéki díkezőkora néhány megjegyzést tegyen.

A szabadelvű párt élénk helyesléstől kísérve jelentette ki Szapáry Gyula gróf miniszterelnök, hogy a közigazgatási bíróságról szóló törvényjavaslatot nem a közvélemény pressiója alatt készíti, mert nézete szerint a kormány feladata a közvéleménynek irányt adni.

Ismételte a miniszterelnök azt az állítást, hogy a 25 éves parlamentáris élet alatt jobban fejlődött az ország, mint régen, amidőn a vármegyékbe vonult a nemzet ereje; s itt hivatkozott a kétségbevonhatatlan tényekre, az egész ország fejlődésére. Tiltakozott a miniszterelnök az ellen, hogy az arisztokrácia befolyását kiesinyelték a közigyekre s kifogásolták annak hazafiágát, holott az egész történelem bizonyítja, hogy a magyar arisztokrácia kivette a maga részét a nemzet küzdelmeiből. De kiesinyölésig nyilatkozott az ellenzék a parlamentről is s különösen Eötvös

Az öreg Schönborn nem volt ugyan az uradalmában, de ott volt perfectus, az öreg Freyzeisen Dániel (igen régi nemes családja bányászati érdemekért kapta a nemességet s az öreg több megyék táblabírája is volt) a ki korlátlan ul volt és teljes bizalmát bírta a grótnak, ki meghagyta, hogy a a munkási kastélyt a magyar uraknak mindig rendelkezésére bocsássák számos vendégszobáival, s arra szánt három uradalmi zsinóros inassal.

Készen is várta a vendégsereget az öreg ur és családja mindenba.

Az öreg ur nagyműveltségű, tudományos képzettségű gazda és politikus volt; teljesen ismerte a közzogot és magánogot. Sőt literaturai jártassággal bírt nemcsak a latin classicusokban, hanem az egész német irodalomban is.

Épúgy éber figyelemmel kísérte a magyar irodalmat és bánta Petőfinek originalitását; csodálta, hogy sem a görög, sem a latin, sem a németből lopott egyetlen eszmére sem talált nála.

Fia már akkor szolgabíró volt. Két eladó leánya, házának nyíltságát még elősegítette.

Ezen a munkási bálon számosan vettek részt a szomszéd megyékből is.

Abban az időben nem táncoltak sem eszárdást, sem lassu magyart. Az uralgó irány öltözetben, viselkedésben is bizonyos tekintetben németes volt. Keringőt, cotillont táncoltak s a lengyel nemzet iránti szeretetből és eö-zékenységből vették át a mazur táncot.

A férfiak télen fekete ruhában, magas, tetejű kalappal s frakban jelentek meg, nyáron fehérruában, fehérruában és hasonlóképen frakban.

Feltűnő volt azonban a nők viseletének egyszerűsége. A lányok egy fehérrubáral öt hat bált megjártak. Egyszer kékkel, más-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A régi Beregvármegye.

Móricz Páltól.

„Emlékezzünk régiekről“
(Folytatás.)

A kocsis kibontotta a suhogót és az ostorhegyesre, a mely különben igen szép ló volt, de már öreg és hajtatós, vagy tíz-tizenötöt vágott egymás után s a többieket felszedve hajtatott be Muzsalyba a kastély elé, a hol az öreg ur kint a kertben nézte és várta őket.

Az öreg urnak feltűnt a két első ló, a mint nyalkán járt, s egy pár óra mulva kérdést tett, hogy nem adnak-e el. Addig-addig, hogy az alkut a két lóra megkötötték, s a fiatal emberek, akik Dolinayn kívül még két szekérrel voltak, kaczagva mentek haza, nagy örömmel, hogy a vásár megtörtént.

Két hét telt el, s közeledtek a husvét ünnepek. Az előző hét szombatján a ló eladásnál jelen volt fiatalok egyike azt mondja: — Fiúk, husvét másod napján menjünk el az öreg urfít meglátogatni! Nézzük meg, hogy van megelégedve a csikókkal?

Meg is tették. Három kocsival mentek Muzsalyba. Az öreg ur már érezte, hogy egy kissé rászédtek, de nem akart vele kirukkolni. Ebéd közben azonban meg is kérdék tőle, hogy hát hogy van megelégedve a csikókkal?

Az öreg ur egy kissé megsodorta a bajsuzát s felelé: — Kedves öcsém nem mondhatnám, hogy rossz lovak volnának; mert jámborok, nem ragadnak el. De van bizony egy kis hibájuk. Az egyik érné, de nem akarja, a másik akarja, de nem éri!

Erre roppant, homéri kacaj támadt. Örömmel kozintottak.

— Kedves urambátyám! — mondja azután Dolinay — adóssa voltam én ezzel. Mert a két ökör, amit kedves uram bátyámtól vettem, minden barázdámat összetörte, három hétig nem tudtam szántani velök. — Urambátyám pedig azt mondta, hogy azok jó jármosok!

— Már urambátyám! csapott vissza az öreg, — én egy szóval sem mondtam, hogy jó jármosok. En csak annyit mondtam, hogy az ökör, csendes és tanulékony állat, mint a hogy igaz is!

Ezzel vége lett a processusnak és az öreg ur éppen olyan kedélyesen mulatott a fiatal emberekkel, mintha maga is fiatal ember volna.

A fiatal emberek éppen akkor Munkáson május hó végével nagy bált terveztek a szegények alapjának és kórháznak fölszolgáltatására, s hívták az öreg urat, hogy menjen el ő is. Az öreg ur minden nehézség nélkül egyszerre megígérte, hogy: — jól van elmegyek, a veres kocsmánál találkozzunk. A ki a lábát bírja, mind ott legyen a szegények részére valamit tenni; én is ott leszek.

Ennek a bálnak a bírere nemcsak a beregvármegyei asszonyok, leányok és fiatal emberek indultak meg, hanem a szomszéd megyékből is jöttek számosan. Tiszta hátról, Naményből, Nyírből jól kellett hajtani három négy órát a távolsághoz képest, míg elértek Beregszászt. Hanem ezt jobhára rövid stációnak tartották és a mintegy két mérföldnyire levő nagyorsvási vörös kocsmánál, mely a gróf Schönborn tulajdona volt, szoktak pihe-nőre összegyűlni; ott volt találka rendszeren. Már volt valami 17 kocsi és Ist-n tudja hány fiatal ember, különböző fogattal.

A bemutatás az ebédőben történt, régi szokás szerint. Fél óra mulva az egész társaság othonosan érezte magát. Az öreg urak a

fiatal embereket „urambátyám“-nek, a fiatal emberek az öreg urakat megtszítelve „kedves urambátyám“-nak czimezték. A mamák a fiatal embereknek szintén „kedves urambátyám“-czimet adtak, ezek pedig viszont „kedves asszonynémet“-nek czimezték. A leányok a fiatal embereket a vezetéknevükön szólították, a távol rokonokat pedig te-nek. Apákanyák, leányok mind igen tartották az atya, fiságot.

A társalgás ezen körben a legvidámabb és legtermészetesebb volt minden feszesség nélkül, de az izlésnek és ildomnak bizonyos niveau-ján.

Akkor nem történtek, vagy nagyon ritkán, pikáns dolgok; de ezeket azok előtt a szigorú mamák előtt szóba hozni lehetetlen volt, mert a ki ezt tette volna, azt örökre száműzték volna abból a tisztesség-s társaságból.

A megyei élet a 40-es években volt a tetőpontján. Ahol néhány ember összejött, politizáltak vitafokoztak a szabad eszmék felett, s küzdöttek, az öreg urak erős conservativismussal.

Igy történt itt is. A fiatalok rajongott és rendszeren háttérbe szorította az öreg urakat. Az öreg Hosszay sokszor megozóvalta fejét:

— No majd meglássátok fiúk, ennek a ti mozgalmatoknak nem lesz jó vége!

Egyszer csak betoppant Jobszty főszolgabíró, s azt mondja: — ha idejében ott akarunk lenni Munkács-on, fogatnunk kell!

Ezzel meg volt adva a jel az indulásra és az egész társaság egymás után hajtva, imponans menetben vonult be Munkácsra.

A munkács-szentmiklósi uradalmak hajdan a Rákóczyaké voltak, kik egyuttal bírták a beregvármegyei örökös főispánságot is. Most a gróf Schönborn család bírja ez uradalmakat.

Károly inszinnuációit úgy a kormány, mint a szabadalvópárt nevében ünnepelt utasította vissza a miniszterelnök, kinek beszédét a szabadalvú párt lelkes éljenzéssel fogadta.

A szavazás békésen halasztatván, a kérdések felvetése felett vita fejlődött ki, melyben az ellenzék többet kívánt, hogy egy két határozati javaslat fölött külön szavazás történjék; de Szász Gyula gróf miniszterelnök, Szilágyi Dezső igazságügyminiszter, Pécsey Tamás elnök és Apponyi Albert gróf megmagyarázták a házszabályokat, melyek nem engedik azt meg, s így hűtlen csak egy szavazás lesz.

Az ülés végén Tóth Antal és Hevessy Benedek interpelláltak. Az utóbbinak Wekerle Sándor pénzügyminiszter rögtön válaszolt.

Külföld.

Vilmos német császár London diszpolgári oklevelének átadásakor nagyhatású beszéddel válaszolt, hangsúlyozva, hogy minden törökkel való béke fenntartására szenteli. — Rudini és az obstrukció. Rudini miniszterelnök hosszasan tanácskozott a kamara elnökével, hogy az obstrukciót elkövetők ellen külön fegyelmi eljárás létesíttessék. — A kolera Konstantinápolyban. Konstantinápolyból sürgönyzik, hogy ott a kolera napról-napra gyorsabban terjed. Tegnapra már a betegek száma megkétszereződött. — Merénylet Lipótbélg király ellen. A belga király pénteken kiköcsözött. Utközben egy Wouters nevű szocialista kocsija elé ugrik és a királyt fenyegetve „Le a királylyal!” kiáltásba tör ki, miközben a királyt tetleg bántalmazni akarja. Az összecsendült néptömeg ebben megakadályozta s ha a rendőrség idejében el nem fogja, a nép meglynchélt volna.

Vasárnapi munkaszünet.

A jövő vasárnap már az örökös munka békéi alul folszabadulnak a munkások szászerei.

A szociáldemokraták le vannak lőzve. Állandó vesszőparipájuk volt a vasárnapi munka szünet kérdése; Baross miniszter most megfosztotta őket ettől a kedvenc témától, melyről oly könnyen lehet hangzatos beszédet tartani. Most egy napra folszabadulnak az anyagi munka mindenségi; hét napból teljesen 24 órát pihenniük kell; maga a törvény rendel így. Be lesznek csukva a boltok, csönd lesz a műhelyek füstös falai között. Annál inkább előzönik az emberek az utcákat, megtelek a mulatóházak s talán a templomok is. Hangulatossabb, kedvesebb és mindenestre vidámabb vasárnapok következnek ezután.

A munkaszünet első vasárnapján országos dírádó lesz; az ezután következő vasárnapok is, előreláthatólag országos zajosabbak lesznek.

A kik eddig megszokták nélküli folytonos munkában görnyedtek, azoknak meg kell szokniuk a hetedik nap szabadságát. A nép kifortatlan eleme, a nem dolgozás kényszerűségének aranyos mámorában, tömegesen folkeresi majd a mulatóházakat. Mert ha nép ünnepe nem a szobában való heverésé jelent; kiözönik az a szabadba pereputyostól,

szor pirosal, majd kizölddel diszítették fel, s e diszítés rendezés körülült a házból.

Az a befolyás, a melyek akkor a középosztály a politikában és a farsadalomban érethetőség gyakorolt, az erkölcsök tisztátágának egyszerűségének, a szerény háztartásnak, a vagyoni rendezettségnek volt mulhatlan következménye.

Akkoriban ismeretlen volt az a rongy luxus, mely ma mindenütt feltűnően, divik a midőn külön minden egyes bálón a leányok fölötzetének a cipőtől kezdve a hajdíszig mindenben összhangzónak és újnak kell lenni, a mi egy közepes család, melynek két három, bába viendő nótája, van, egy télen át tönkre tesz.

Midőn a szünóra bekövetkezett, a fiatalok a nőikkel vegyesen leültek a két hosszú asztalhoz, a cigány pedig lassu magyarokat buzott.

A szót rendezés az öreg Illovy kezdte meg. Így most is midőn körülnézett, megszólalt.

— No edes öcsém, itt egy új Rákóczy mozgalmat tudnák megindítani. Mert a kik a Rákóczy mozgalmakban résztvettek, azoknak utódait jobbra itt találom. Így pl. Orosz Miksa öcsém, a ki oly szépen táncolt a mazurbán a forzáncot, utódja aenak az Orosz Prinak, aki mint Rákóczy vezére Tholdalagit megverte, elfogta és diadalal ment be Kolozsvárra (Lásd Csereit). Illovy Lőrinsz öcsém, Möriz Antal szolgabíró és Horváth Károly szolgabíró pedig utódjai a Rákóczy vezér eredeinek. Esze Kati hugom a híres Esze Tamástól származik. Hagaráné kedves bugom, Majos Pirka utódja, azé a híres Majosé, a ki Rákóczy mellett, a kinek követlen suite jéhez tartozott, midőn a Montecucoli ered két százada körülvette, 15 ód magával nekik rontott és Quirin vértés kapitányt levágta (Lásd Thalyt).

(Vége köv.)

ha pedig amugy is szabadban mozog, beveszi magát a korcsmába s ha pénze van, nagyokat iszik, összes felebarátjainak egészségére, de valójában a saját egészségét ássa alá.

Változik a város képe, az utcák színe. Bezárva valamennyi bolt mindenfelé. Már ez maga neveli a vasárnapi hangulatot. Az utczák megszokadott népe között nem látjuk ezután a gyárak és műhelyek piszkos ruházatu, sanyaru képü alakjait; mert az emberek ezután megszokják majd a vasárnapot, úgy mint nagyon régen, külön napnak, igazi ünnepponak tekinteni, megszokják a hetedik nap szabadságát s az első zajos vasárnapok után megbecsülik a pihenés áldását s az örökös munka rajjai, hetenkint egyszer, elégültebb arccal járnak-kelnek a szerencsésebbek és boldogabbak ezrei között.

Pihenni fog a munkának éjjel-nappal lefáradhatatlanabb gyermeke, a saját is.

Kevsőbb tud meg az ország ezer és ezer hírrel.

Már ezután a pincérek a hétfői kávé mellett a legjobb akaratú is csak vasárnapi lapokkal szolgálhatnak.

Akit tehát a vasárnapi reggeli lapok fölgasztaltak vagy lerántottak, annak dicsőségét vagy szegényét egy 24 óra helyett ezental két napig fogja olvasni a t. publikum. A vasárnapi nyiterek árát az élelmes kiadók épp ezért valószínűleg kétszeres árban fogják megfizettetni.

Magától ért. tödik, mint minden nagyobb változás, egy a vasárnapi munkaszünettel is, újabb divatok áramlatok keletkeznek.

De ezek még mind a jövő titkai.

Annai bizonyos, hogy a nyugalom napján a töké örökös rabszolgái is gyakrabban érintkeznek ezután egymással. Minden kétségséget kizáró bizonyítéka lesz ennek a házassági, születési, válási és szerelmi drámák statisztikája. Másrészt a vasárnapi munkaszünetelés nemcsak az egészségre lesz áldásos, hanem a legszegényebb munkás családok életét sokkal bősébbé teszi, viszonyait szorosabbra kapcsolja és ha az a suszterinas minden héten egy napot az anyja és az apja oldalán tölthet, a hat nap alatt összeszedett „lábszikkak“-ra is kell-e ennél jólesőbb balzsam neki.

Szünetelhet az emberi tevékenység műhelyekben, boltokban, raktárakban, gyártelepeken és bányákban, de mégsem pihen meg általában, valamely más alakban nyilvánul, csak az a kérdés mi módon. Minden attól függ, mire fordítják a magyar munkások a hetedik napot.

Legörvendetesebb lenne, ha a renyhéket, kik máról holnapra halegatnak mindent, a vasárnapi munkaszünetelés gyorsabb és komolyabb munkálkodásra ösztönöznék. Mert erre, talán lehet is remény. Mert a mit a műhelyben vagy üteletben szombatról másnapra akarnak használni, nem másnap, csak harmadnap lehet módjukban bevégezni.

Szóval tán nekik is eszükbe jut majd a példabeszéd: „Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra!”

S ez lesz a vasárnapi munkaszünet egyik legüdvösebb hatása.

Uriel.

Napi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak.

Az ígató kiadó hivatal és az írtatók a felkelnek felvilágosításokat át hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 órá között; vasárnapokon és ünnepponokon d. e. 10—11 órá közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6 óráig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként, d. e. 10-től 12-ig.

Nagy sétatáncverseny vasárnap és ünnepponokon d. u. 6 órák a „Margit fürdő” nagytermében. Júli 19. d. e. Ipartestület alakuló közgyűlése.

— Harminczezer forint a debreczeni kollégiumnak. Ráckeveén a mult héten elhunyt Soltra Alajos ev. ref. lelkész 72 éves korában, nélkülözésekben gazdag küzdelem teljes élet után. Csodálatos ember volt a ráckeveei pap. Ez az ember azért élt 72 esztendeig, hogy halálával boldogítsa embertársait; hogy halálával legyen bizonyosság a hűségéről és hálaáról, amelylyel vallása, egyháza, egyházának tanításait iránt etelve volt.

Két nagy meglepetésben részesítette tudniillik Soltra a világot: az egyik meglepetés az, hogy ref. lelkész lettébe mintegy száz ezer forintnyi vagyont hagyott, a másik az, hogy jótékony cselekedetei és más közcselekedetei hagyta az egész százezer forintot.

Soltra szegény családból született tul a Dunán. Tanulni Debreczenbe jött. Gyermekek korában kezdte már a küzdelet az élettél, maga erejéből élt már akkor, amikor iskolás fiú volt. A kitűnő tanulók közé tartozott. Volt esküdt diák, épen a szabadságharozban pedig szüeniorságot viselt. Tanulmányait elvégezve, 39 évvel ezelőtt került református lelkésznek Ráckeveére. Nehezen ismerkedő, zárkózott életü embernek mutatta magát: a többség kimondta rá, hogy barátságatlan, rideg ember, szeretetet nem érdemel. Es Soltra, kiről így beszéltek, már akkor azért dolgozott, azért kuporgatott, mert nagyon szerette embertársait és egyházát.

Feleségül debreczeni leányt vett, egy előkelő polgár családból, amelynek a fiait ta

nitotta. De családi életében szerencsétlen volt, gyermekekkel sem áldotta meg a sors s ezért határozta el már évekket ezelőtt, hogy jótékonycélra hagyja minden vagyonát S elkezdett fősvénykedni, félrerakott minden krajcárt, megvonta magától még a legszükségesebbet is, csakhogy jótékony célra szánt tőkéje szaporodjék. Papi jövedelméből nem költött el ugyszólván semmit. Szerzett pénzt ezenkívül másképen is. Mint mondogatni szokta ő „két ekével szántott.” Az egész környéken híre volt tudniillik az ő orvosi tudományának s ezt a hírt számos szerencsés kurával annyira megnövelte, hogy gazdag uri családok is gyakran fordultak hozzá orvosi tanácsért. Es míg a szegényeket mindig ingyen gyógyította, addig a gazdagokat szívesen megfizette az ő titkos pénzesládja javára.

A világ azt mondta, hogy cinikus, fősvény ember Soltra Alajos. Persze akkor még senkise tudta, miért szereti olyan nagyon a pénzt az igénytelen lelkész, kinek senkije sincs a világon. Most már tudja mindenki a 39 évi fősvényesség célját s eredményét. Soltra végrendeletét még nem bontották ugyan fel, de beavatottak már ismerik a 100 ezer frtos hagyatékából a következő alapítványokat:

A debreczeni református kollégiumra hagyott 30.000 frtot, a ceurgói református gimnáziumra 25.000 frtot, két somogyi katolikus iskolára, hol oktatását nyerte, 1000 frtot, ráckeveei szegény és jöerkecsü családok kihazásítására 4000 frtot; 500 frtot, hogy annak kamatjait új évkor minden esztendőben a szegények közt osszák ki; 500 frtot, hogy azon a ráckevei ref. templomba az Ur asztalára egy arany kelyhet készítsenek. A budapesti Bethesda és egy más kórház részére szintén tett alapítványt. Ezeket kívül számos kisebb hagyományt tett, melyek még nem ismeretesek.

Soltra Alajos a hetvenes években buzó dolgozó társa volt a Balogh Ferencz által szerkesztett „Evangeliumi Protestans Lap”-nak, mely a Révész Imre „Figyelő”-jével együtt erőlyesen védte a tisztántuli egyházkerület és a debreczeni kollégium által képviselt orthodox hitirányzatot a s. pataki, meg a többi racionalisták ellen.

Soltra híven csatlakozott ezekhez az elvekhez. Különösen a franciaia theologiai irodalmat ismertette az „Ev. Prop. Lap” hasábjain.

A nagy magyar reformatornak Szegedi Kiss Istvának utódja a ráckeveei lelkészességben, gazdagon meghálálta az ujjabkori Debreczennek azt a jótéteményt, melyben a régi Debreczen a török rabságban szenvedő Szegedi Kiss Istvánt reszesítette. — Legyen emléke áldott!

— Presbiteri közgyűlés. A debreczeni ev. ref. egyháztanács tegnap rövid ülést tartott, amelyen intézkedést a debreczeni főgymnasiunba elválasztott Kulcsár Endre szabályszerű meghívásáról, ami a debreczeni egyháznak a joga. — A jövő vasárnapra valószínűleg ujra közgyűlést hívatik össze a zsinati képviselők megválasztása végett. A debreczeni ev. ref. egyházmege két egyházi, két világi rendes-, egy egyházi, egy világi pót képviselőt választ. Ennyire szavaz tehát a debreczeni egyház is, csakhogy a szavazata hatszor számít.

— Jászay Mari Debreczenben. A nemzeti színház nagy tragikai művésznője holnap délen Szathmárról városunkba érkezik; estig itt marad, azután vendégszerepelni tovább utazik Miskolcz felé.

— Katona dolog. Házi ezredünk 3 dik zászlóalja Wurmb örnagy ur vezénylete alatt e hó 22-én érkezik városunkba. A zászlóalj legénysége a Pavillon kaszárnya közül föllított sátrakkban fog elhelyeztetni. Itt marad ezred gyakorlatot teendő augusztus 13-ig mikor is az egész 39-ik ezred Nagyváradra megy. A tartalékosok aug. 21-én fognak behivatni.

— Debreczeni író egy newyorki folyóiratban. Bod Péter predikátor, a XVIII. század híres egyház-történet írója iránt a protestans külföld aligha nem máslegben érdeklődik, mint mi saját honfirtásain. — Mihelyt nagy munkájának: „Historia Hungarorum Ecclesiastica” első kötete 1889 ben br. Vay Miklós és Tisza Kálmán égisze alatt Hollandiában az E. I. Bill könyvkiadó cégénél megjelent, ahol Debreczeni Ember Pál története is napvilágot látott, — a New-Yorkban megjelenő „The Presbyterian and Reformed Review” című világszerre elterjedt protestans szemle rögtön fölkerge Balogh Ferencz debreczeni hittanárt, hogy ösmertesse a külföld előtt a Bod Péter munkáját. Az első kötet ösmertetése megtörtént a presbiteri és református szemlében. Tavaly a II. és III kötetet ie kiadta a holland cég. Balog Ferencz ezek terjedelmes ösmertetésével is elkészült s azt a napokban elküldi New-Yorkba.

— A debreczeni vízvezeték kérdése a kezdet kezdetén egy lépést tett előre. — A városi tanács ugyanis Breyer Frigyes mérnöknek lapunk által már ösmertettet kérvényre azt a választ adta, hogy a tanács igen szükségesnek tartván városunkban egy vízvezetési mű létesítését, hajlandó vele, illetőleg az alakulásban lévő országos vízmű társulattal a tervezett kidolgozása céljából tárgyalásba bocsátkozni.

— Zilahy Gyula művészi estélye a „Margit” fürdőben tegnap este szépen sikerült, kiváló intelligens közönség jelenlétében adta elő a művész monológait. Zilahy daczára

fiatalságának egy kitűnő művész, ki a lélek különféle érzelmeit, az agy gondolkozását, a szív lobbanásait természetesen, igazán adja elő. Egy művész, ki búbjó hangjával eltanulta dalát a pacirtának, de megleste s megértette hangját a zugó viharok is. Ez a titkos rejtélyű tudomány az, mely Zilahynak homlokára a művészet csókját reá lehelle. „Az élet”, „A rákok”, „A hajótörés”, „A bányász szerencsétlenség” című monologok általa elő adva feledhetetlen emléket idéznek elő a nézőkben. Zilahy ma körinkből Kolozsvárra utazott.

— Kocsis Eteklő, aki most Pécsset játsszik a Somogyi színtársulatnál, igen rokon-szenvesen irnak az összes pécsi lapok. — A multkor a Bőregér Adél szerepében lépett fel Igen kedvesen játszott írja a „Pécs” s szépen énekel, meg is tapsolta a közönség minden ének számát. Csokrot is kapott. — Epen így sikerült a Stradella operában Leonora szerepe amit első helyen emel ki a „Pécsi Figyelő” Még nem befejezett, de elég gyakorlott kolozsatorurájja jó hatást keltezt s halgatóság sokszor magtapsolta a haladó énekesnőt.

— Katonai felülvizsgálat. A debreczeni állandó vegyes felülvizsgáló bizottság havi ülését mai napon tartotta gróf Dégenfeld József főispán elnöklete alatt. A honvédség képviselője, Bolla Kálmán vezérőrnagy ur szabadságon lévén, helyette Petrovics Vazul alezredes jelent meg. Huszonoloz legényt vezettek elő és vizsgáltak meg, a kik közül kettő vált be.

— A debreczen f. abonyi vasut megnyitása.

A debreczen f. abony-ohat-polgári vasut társaság igazgatósága tegnap ülést tartott a város házában. Jelen voltak Csávolszky Lajos, Szábelly Gyula, Rásó Gyula, dr. Király Ferencz és dr. Kola János. Az ülés legfőbb tárgyát a fő és szárny vonal megnyitása képezte. A vasut legszebb műtárgyának, a t. füredi nagy hídok tehérképességi próbája jul. 25, 26, 27. napjaira tüzetett ki. A műtan rendőri bejárás elrendelését pedig, ha a próba kifogástalanul sikerül, az igazgatóság jul. 28 és 29. napjaira kérélmzei a kereskedelemügyi minisztertől, a vonalak megnyitását pedig a bejárás alapján július 30-ra.

A műtan rendőri bejárás valószínűleg Füzes-Abonynál veszi kezdetét. Ez esetben a bizottság, amely állani fog a kereskedelemügyi miniszterium, a vasutársaság igazgatósága, az államvasutak, az érdekelt törvényhatóságok kiküldöttéből és a vállalkozókból, az első nap bejárja a f. abony-ohat-polgári vonalszakaszokat. Estére ültrendez T-Füredre, ahol a heves, borsodmegyei érdekelt birtokosok és t. füredi urak a küldöttség tiszteletére 28-án este nagy bankettet terveznek. Második nap az ott debreczeni vonal szakasz műtan rendőri bejárása eszközöltetik, amikor is Debreczen város és Hajdúvármegye lesz hivatva a bizottság tiszteletére, este bankettet rendezni. — Remény van hozzá, hogy a megnyitásnál jelen lesz Baross Gábor. Ez esetben a megnyitás is nagy ünneppésséggel megy végbe. A vonal benépesítése iránt az intézkedések már megtették.

— Hajdumegye közigazgatási bizottsága mélt. gr. Dégenfeld József főispán elnöklete alatt ma tartotta júliusi ülését, melyben bemutatták a felvívi jelentéseket, tovább az utadó egyenkénti kivetése ellen a felek részéről benyújtott felszólalások bíráltattak el.

— Nagy riadalom támadt ma reggel az utcákon. A 39. ezred összes legénysége teljes felszerelésben, zenezóval az állomás felé masirozott. A fehérosledek összefutottak s sirva néztek a bakák után, mivelhogy azonnal akadt közöttük okos asszony, a ki kitalálta, hogy a muszka granczra háboruba viszik a fivitéz fiukat. Csak mikor 9 óra tájban vissza jönni látták az ezredet, könyöbültek meg a kétségbeesett szerető szivek. Az esetnek az a magyarázata, hogy a katonákkal ma csináltatta az ezredes ur az évente szokásos vagonöröszét, hogy majdná csakugyan háboruba kell menni, tudja a legénység mimódon kell mozgósítás esetén gyorsan és szabályszerűen elhelyezkednie a vonaton.

— Öcső volt a sertes. A mai heti vásárban. A hízó sertes kilóját 42 koron számították; az olyan malacznak darabját amelynek korábban 14—18 frton kntekel most 4, 5 frton adták.

— Zsinati képviselők választása a ref. egyházban. A ref. egyház egyetemes zsinatára leérkezvén a kir. engedély, Vay Miklós báró — mint az egyetemes konvent elnöke, — a zsinati képviselők választását elrendelte. Az egyházi alkotmány értelmében a zsinat tagjainak száma 116, ebből hivatalból zsinati tag az öt egyházkerület püspöke és főgondnoka a többi 106 pedig választatik egyházkerületenként, meg pedig 48 egyházi, 48 világi és 10 tanár. Az egyházkerületek már el is rendelték a választásokat, a szavazatok október elején fogják beadni. Szavazó a papi és világi tagokra a presbiterium minden egyházkerületéből, a tanári tagokra néve pedig a közép és főiskolák tanári karai. Egyuttal a végleges megállapított törvényjavaslatok szövegét is Tisza Kálmán és Tóth Sámuel aláírásával — elküldte az előkészítő

nagy b... teljes... lasztás... ivre te... törvény... felhiva... tokra... szept... ság jeg... tanítás... ügyei... mondot... hoz ké... is fenn... vabb v... n á r i... tanári... a pály... frt lak... három... gyar n... pesítés... s törté... szükség... harmad... lástanit... történe... is váll... Helyet... ország... kivéve... hogy a... leléssz... helyett... frt. Cs... bíró v... egyéne... A kér... hivata... totta... gelyző... czéu... termei... rendez... A nég... tuk az... daikke... ocsó... furdó... doskod... vendég... kell e... eléged... Zsig... zeneka... lizójáb... A zsin... csibuk... egymá... nagy... nyerte... II. dij... bábu... Gyula... gyei b... lapok, ... orosz... lámvon... szeren... mint a... k i m... meg e... remek... pazar... múkin... duni... szinté... méssze... csa d... ide, fe... degbe... o d a... Mikor... sutat... tul ak... dentől... lomma... get re... banem... sétalm... veszi... gokka... nősült... Orosz... Külön... szakad... magya... nepelt... László... számú... musz... járt i... nagyb... örököl... kedés... a kan... mindig... kek k... minde... egy p... akar... a köv... tanács... valam... mazás... lyekbe... hónap... házba

Kardos Lászlónál
 Czegléd-utca.
 Kaphatók legnagyobb választékban
 fehér és színes nyári
Piké, Triko és Plüshe
paplanok,
 fürdő köpenyek, ruhák,
 dörzstörülközők,
nyári mosó
női ruhaszövetek.

Magyar kir. államvasutak Üzletvezetőség Debreczen.
 18241. szám.
 III. 1891.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak Tokaj állomásán 1891. évi szeptember hó 1-én megüresedő vendéglői üzletnek — ugyanazon időponttól számított — három évi időtartamra leendő bérlete iránt azaz 1894. évi szeptember hó 1-éig terjedő időre ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyegjeggyel és — „ajánlat a magyar kir. államvasutak Tokaj állomásán lévő vendéglői üzlet bérletére 18241/1891 számhoz” — czimzéssel ellátott bori ékba zárt és lepecsételt nem különben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1891. évi július hó 31-én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján — téríti vevény mellett — nyújtandók be, bánatpénz fejében pedig egyidejűleg — **egyszáz forint** — (100 frt) o. é. készpénzben vagy ugyanoly pénzürtékű állami letétre alkalmas értékpapirokban teendő le a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

A vendéglői bérletére vonatkozó feltételek többször említett üzletvezetőség III. (forgalmi és kereskedelmi) osztályában a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy azokat ismerik s magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják. — A feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A magyar kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül az ajánlott bérletösszegre — szabadon választhasson.

Kelt Debreczen, 1891. évi július hó 10-én.

Az üzletvezetőség.

Bosznay J. és Társa
 czégnél, Czegléd-utca.

Leszállított áron
 Nagymennyiségű
 csikos és virágos
voille, batiszt
 és
atlaszszaten
kapható.

Kaszanyitzky Endre

előbb
 Kuhinka István K. Debreczen.

Ajánlja pontos kiszolgálást és a legolcsóbb árakban elsőrendű gyártmányokból kiváló ízű itényezikkeit, u. m.

Szabadalmazott fémzárral teljesen légmentes befűző és cukros üvegek egyedüli raktárát, melyeket jóságuk folytán a legjobban ajánlhatom; ugyazintén mindentéle fehér és zöld közönséges befűző és ugorkás üvegeket, továbbá fagyaltkészítő gépek, fagyaltszelenczék, hidegkávészletek, hűtődézsák, hűtőjéga-ekrények, legjobbnak bizonyult szódavízgépek, nonplusultra kávéfűzőgépek, kerti lámpák, mozdóasztalok, mozdó készletek, a legjobbnak elismert Berendorfi alpacca és chinaezüst evőeszközök és disztárgyak jótállás mellett. Utazók részére legzélszerűbb gyorsfűzők, kézi és utazó tükrök, zsebpharak.

Postai megbízások a legnagyobb figyelemmel és készséggel teljesítettek.

Kunz József és Társa
 Budapest, DEBRECZEN, N.-Város
 KISTEMPLOM-BAZÁR.

FRANCZIA BATIST
 előnyös bevásárlás folytán rendkívüli olcsó
leszállított áron,
 KIHÁZASITÁSI KELENGYE
 teljes kiállításal,
 vászon kész fehérnemű, divat, rövidáru,
BUTOR SZÖVET, SZÖNYEG,
 függöny, ágy és asztalterítő,
 paplan és matrác raktár
 és választékban, jutányosan szabott
 árak mellett.
LYNOLÉUM, (parafa szőnyeg)
 bizományi raktár
gyári áron.
 Pike, triko, plüs
 nyári paplanok
 és mindenféle
FÜRDŐ CZIKKEK.

Bécs, 1873. Erdemérem. Budapest, 1885. Nagy díszokl. Eszék, 1889. Díszoklevél. NPalánkán, 1887. Arany érem. London, 1878. Díszoklevél.

Csik József

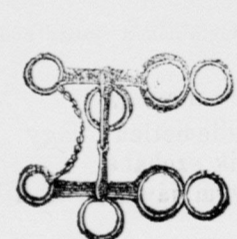
első szerémi portland-cement- és vizhatlan mészgyár
 BECCSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V. Rudolf-rakpart 8.
 ajánlja a t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földbírtokosok, községi és egyházi előjáróságok, valamint a n. é. építő-közönség kényelmére

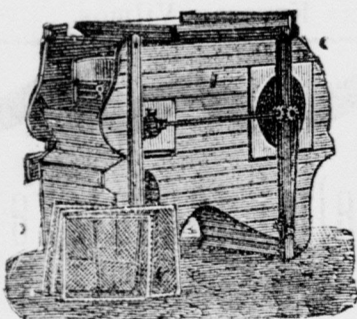
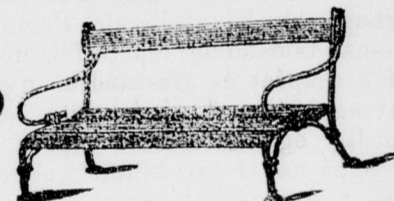
Debreczenben Szabó Zsigmond fűszerkereskedő urnál raktárt tartok, hol saját gyártmányu

Portland-cement és vizhatlan mész folytonosan legjobb és egyenlő jó minőségben kapható. — Árjegyzékek a magyarázat kívánatra készséggel megküldetik.

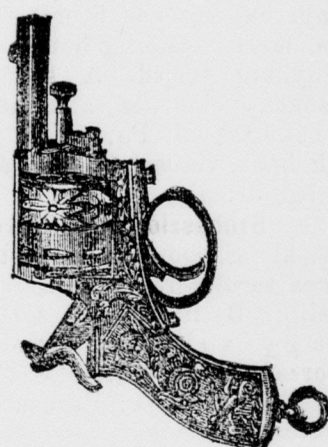
Páris, 1867. Bronz érem. Kecskemét, 1872. Ezüst érem. Ujvidék, 1875. Arany érem. Szeged, 1878. Érdemén. Triest, 1883. Arany érem.

Kerti lóczák,
kerti butorok,
jégszekrények,
tizedes mérlegek, kaszák

irásbeli jótállás mellett.
 Valódi Fuchs-féle (rokás jegyű) szerszámok minden iparághoz
mezőgazdasági eszközök,
vas- és kátrány tető lemezek
legolcsóbb beszerzői forrása.

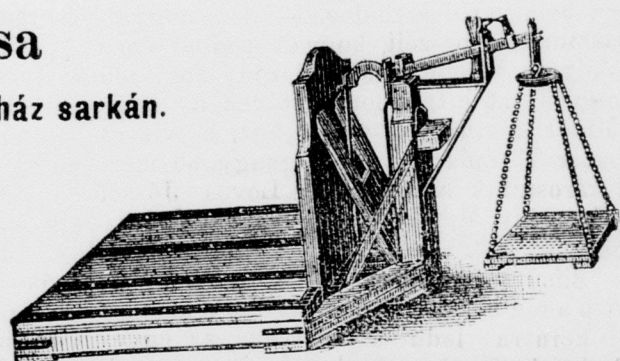
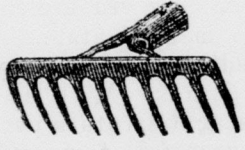
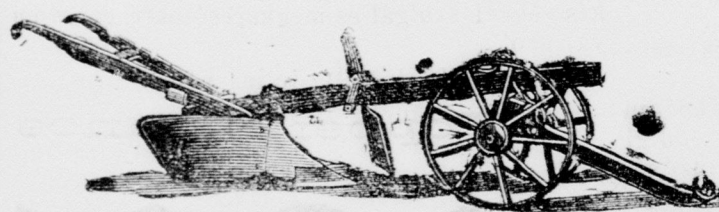

Képes árlap kívánatra bérmentve küldetik,

Tóth Gyula

előbb
Tóth Lajos és Társa

vaskereskedése DEBRECZEN, főpiacz városház sarkán.

Univ. med.
dr. Tihanyi Sámuel
Massage és Svéd-gyógy-torna
intézete,

(fő-utca 2084. szám.)
 Betegek felvételnek naponként dr. Tihanyi Sámuel rendelő óráiban. A felvett betegek gyógykezelése dr. Tihanyi S. működése és felügyelete mellett univ. med. dr. Benedek I. és Magvassy P. szaktanár által eszközöltetik.

Férfi chifon ingek

gallér vagy anélkül 1.50 kr.
 A hirneves **SCHROLL-féle** chifonból három minőségben 1.90, 2.20, 2.60.

Gallérok, kezelők, zsebkendők minden árhoz.

HARISNYÁK,
 urak, nők, gyermekek részére.

Napernyők, esernyők
 legolcsóbb beszerzési forrása

Szabó Lajos fiai
 czégnél Debreczen, Rózsater.